

Folkerettsadvokat Holthe om aktuelle spørsmål.

MS.
Høiesterettsadvokat Harald Holthe skrev i Dagsposten (Trondheim) for 6te august 1940 en artikkel, som gjengis her. Advokat Holthe regnes for å være ett av de mest framtreddende juridiske navn nordenfjelds, og han var før krigen medlem av Stortingets Folkerettskommisjon, således at han må forutsettes å være ekspert nettopp på det her omhandlede område. Advokatens nasjonale kvalitet tør framgå av den omstendighet at han etter frigjøringen ble konstituert som fylkesmann i Sør-Trøndelag.

Artiklen heter «K R I G» og lyder:

«Å bevise tidspunktet for en krigs begynnelse og slutt, er i rettslig henseende nødvendig. Dype endringer i de rettslige situasjoner følger herav. Enkelte lover suspenderes og andre trer i kraft under en krig.

Okkupantens rettigheter og forpliktelser under okkupasjonen og krigen er delvis av annet omfang enn etter at våpnene er nedlagt.

Norge kom i krig med Tyskland den 9de april 1940. Krigen opphørte den 9de juni samme år, da våpnene i Norge ble nedlagt. Den tyske krigserklæring av 25de april får i denne forbindelse ikke betydning.

Vårt folks standpunkt og vårt Stortings standpunkt før krigen var ubetinget nøytralitet. Så langt vårt folk evnet, ble denne linje holdt. Nøytralitet tjener fredens opprettholdelse.

Det norske folk har aldri — under ingen omstendighet på konstitusjonel veg — hatt allianse med Storbritania. Vi har aldri gått med på å engagere oss i en verdenskrig.

Sympatier og vennskap er ethvert menneske berettiget til å slutte etter egen samvittighet og prøvelse.

Overfor okkupasjonsmakten plikter nå enhver i Norge ikke å utvise noen form for fiendtlig handling. Om nordmenn i utlandet velger å gå i krig for Storbritania, er det en frivillig sak. Norge som stat bindes ikke.

Hverken Kongen eller regjeringen Nygårdsvold er berettiget til å la den norske stat være krigførende for Storbritanias sak. Storbritania har intet rettskrav på at så skjer eller skal skje. Ingen av de krigførende makter har krav på, at

vårt folk trekkes inn i Europas og verdens uløste spørsmål, for hvilke krig føres.

Det norske folk har nå krav på ikke å bli trukket inn i bitterheten, hatet, villheten, og ødeleggelsen.

Vårt folks heder og verdighet idag — da vårt land er okkupert — er ikke knyttet til kamp, men til fredelig arbeid. Vi plikter å unngå konflikter. Men har rett til å hevde våre krav i henhold til folkenes rett . . .»

Harald Holthe,
Høiesterettsadvokat.

Etter dette forsvinner selve grunnlaget for anvendelsen av straffelovens § 86 på forretningsforhold med tyskerne etter 9de juni 1940, idet okkupanten fra dette tidspunkt ikke lenger er å betrakte som fiende i straffelovens forstand, da kamphandlingene i landet nå er opphørt.

Fra samme tidspunkt plikter enhver å innordne seg under okkupanten, og har en likeså selvfølgelig som utvilsom juridisk rett til å tre i forretningsforbindelse med hans organer.

Skulle høyesterettsadvokat Harald Holthe ha en annen mening idag, kan ikke dette tillegges betydning. Det avgjørende må være at han i den kritiske tid i 1940 forfektet denne mening og for almenheten sto som en av våre mest anerkjente jurister, hvis folkerettslige innsikt allerede hadde fått sitt offisielle stempel.

Artiklen er et treffende svar på det i disse saker så forslitte spørsmål: «visste De ikke at vi var i krig med Tyskland?» Høiesterettsadvokat Harald Holthe visste det iallfall ikke.»

Det vil være av stor interesse å få vite hva De mener om disse fremdeles aktuelle spørsmål idag, advokat Holthe? Og hva De videre mener om den utenomkonstitusjonelle allianse med England som var resultatet av «bilforhandlingene» på Slottet fra sommeren 1939 til «Altmarknatten» 1940.

Samt om Londonregjeringens radiooppfordringer til norsk frantirørvirksomhet. De er vel ikke mindre uredd og upartisk nå enn i 1940. Deres saklige svar imotesees derfor med stor interesse.

Red.